

MEERVAL (*Silurus glanis*)

Leefomgeving

In ons land is de meerval waarschijnlijk al vanaf de laatste ijstijd (5000 jaar geleden) inheems. Archeologische vondsten wijzen dit uit. De soort kon zich hier vestigen vanuit oostelijk Europa, toen de zee zich aan het eind van de ijstijd teruggetrokken had uit het Noordzeebekken. In dit gebied ontstond toen een moerassige delta in de monding van enkele grote rivieren.

Van oudsher leeft er een laatste natuurlijke, maar afgezonderde meervalpopulatie in de Westeinderplassen en daarmee verbonden wateren in de Haarlemmermeer. Het vermoedelijke paaigebied in zogeheten rietzuddes (drijvende rietlanden) wordt echter steeds verder aangetast door afslag.

In de grote rivieren, o.a. de Maas, het Hollands Diep, de Biesbosch en de Lek belanden regelmatig meervallen in de fuiken van beroepsvissers. Vangsten die zeer waarschijnlijk verband houden met de toename van de soort (na uitzettingen) in de Rijn in Duitsland.

De meerval is een echte nachtelijke rover. Overdag zoekt deze lichtschuwe vis een vaste rustplaats bij de bodem, in holten of onder overhangende oevers. Pas in de late schemering en 's nachts wordt de meerval actief.

Voortplanting

Als het water in het voorjaar de temperatuur van 20 °C bereikt, begint de voortplantingstijd. In Nederland is dat in de periode mei tot juli. De meestal eenzame meervallen zoeken dan een partner. Opvallend bij het paaispel van de meerval is dat het mannetje gedurende enige seconden het vrouwtje "omstrengelt".

Meervallen zoeken voor het afzetten van het kuit liefst holle, onderspoelde rietoevers en drijvende rieteilanden (zuddes) op. Vermoedelijk zet het meervalvrouwtje haar eitjes aan de onderkant daarvan af. Het mannetje is vervolgens opmerkelijk zorgzaam. Vader blijft het "nest" na de bevruchting van de eieren bewaken, totdat ze uitkomen.

Voedsel

Gezien zijn afmetingen is het duidelijk dat een meerval veel voedsel nodig heeft. Hij heeft dan ook een uitgebreide menukaart: wormen, slakken, kreeften, allerlei soorten en maten vis, ratten, kikkers en zelfs watervogels zijn niet veilig voor de enorme muil van de meerval. Voor grotere prooien heeft de meerval geen interesse; voor menselijke zwemmers al helemaal niet, al doen daar tal van overdreven verhalen de ronde over.

Groei en leeftijd

Hoe hard de meerval groeit, is zeer afhankelijk van de omstandigheden. In Centraal Europa bereikt de meerval na het eerste levensjaar een lengte van gemiddeld 30 centimeter, in het tweede jaar 40 cm en na 6 of 7 jaar een meter. Als de watertemperatuur langdurig hoog is, het zuurstofgehalte goed en er voldoende voedsel is, kan de meerval erg groot worden. Bekend is dat er rond de Kaspische Zee in het zuiden van Rusland zelfs meervallen rondzwemmen van meer dan tweeënhalve meter. Ze kunnen dan maar liefst 200 kilogram wegen! In het koudere Nederland zullen we zulke grote meervallen niet tegenkomen, omdat de vissen hier maar langzaam groeien. Toch worden ook hier vissen van wel twee meter aangetroffen. Onder gunstige omstandigheden kan een meerval zeker 20 jaar oud worden.